

Tantárgy elnevezése: Kormányzati és közigazgatási hatáselemzés

Tantárgy Neptun-kódja: ÁKÁKIO09

Oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:

Kormányzástani és Közpolitikai Tanszék

Oktatásért felelős oktatási szervezeti egység adminisztrátorának neve, email

elérhetősége: Török Erika Torok.Erika@uni-nke.hu, 06-1-432-9000/20103

Tantárgyfelelős oktató neve, beosztása: Dr. habil Kaiser Tamás

Tantárgyfelelős oktató email elérhetősége: Kaiser.Tamas@uni-nke.hu

A kurzus további oktatóinak neve, emailes elérhetőségeik:

Dr. Székely Mózés Szekely.Mozes@uni-nke.hu

A tantárgy óraszám, a foglalkozás típusa:

Nappali: Nappali: heti 2 óra + 1 óra szeminárium (félévente 30+15)

A foglalkozások kezdési időpontjai, helyszíne:

Kedd: 16:00 – 17:45

Ludovika Főépület III. előadó Lőrincz Lajos terem

A foglalkozásokon való részvétel követelményei, hiányzások maximális száma:

Az órák 75%-án kötelező a részvétel

A tárgy képzési célja

Az államtudományi osztatlan mesterképzés hallgatóinak programjába illeszkedő kötelező kurzus általános célja, hogy megismertessen különféle szociális, jóléti és más problémák kezelésére létrehozott társadalmi programok, egyéb kormányzati projektek, beavatkozások tartalmi, szerkezeti és működési sajátosságaival, hatékonyságuk és hasznosságuk mérésének egyes módszereivel, valamint a programfejlesztés lehetőségeivel. Specifikus célunk, hogy betekintést nyerjünk konkrét fejlesztési programok (pl. a KÖFOP) stratégiai céljaiba, felhasználni kívánt eszközrendszerébe, és a megvalósuló fejlesztési folyamat működésébe.

Eligazítást nyújt a közszféra fejlesztési és problémakezelő programjainak elméleti alapjaiba, megismerteti az államigazgatás (és a civil szektor) legmodernebb értékelési eszközeivel, és konkrét példákön mutatja be működésüket. Lehetőség nyílik az elméleti ismeretek gyakorlati felhasználására, az egyes társadalomlélektani jelenségek „terepi” vizsgálatára és egy valós, alkalmazott társadalomtudományi tevékenységkör megismerésére. Nem elhanyagolható szempont továbbá, hogy ez a kurzus számos területen egyaránt alkalmazható alapismereteket nyújt a legkülönbözőbb programok kiismeréséhez és megítéléséhez, egy keresett és többféle értelemben is megbecsült pályához kínál bevezető fogódzót, végül pedig a tisztes félévi munka után egy megérdemelt érdemjeggyel visz közelebb a diploma megszerzéséhez.

Tanulási eredmények, kompetenciák

tudás:

- Ismeri a kormányzati beavatkozások, mint társadalmi problémákra adott válaszok meghatározását és főbb területeit.
- Ismeri a racionális problémamegoldás és az értékelés főbb lépéseit.
- Ismeri a kormányzati beavatkozások, tágabban a társadalmi programok hierarchiáját és az egyes szintek eltérő tulajdonságait.
- Ismeri a hatáselemzés (tágabban: programértékelés) főbb szempontcsoportjait, az értékelés viszonyítási alapjának típusait.
- Ismeri az értékelés és hatáselemzés módszertani tárházát és ez egyes módszerek jellemzőit.
- Ismeri az értékelés összegzésének formáit, időbeli és indoklásbeli típusait.
- Ismeri az értékelés hatásmechanizmusát befolyásoló tényezőket, és azok kezelését.

attitűd:

- Rendelkezik társadalmi érzékenységgel fontos kormányzati, közigazgatási problémák kiválasztására.
- Rendelkezik belátással a kormányzati beavatkozások, társadalmi programok politikai beágyazottságáról és ebből adódó kezelési nehézségeiről.
- Rendelkezik komplex és holisztikus látásmóddal az összetett és súlyos problémakörök és az azokat kezelő beavatkozások, programok működésének és összefüggéseinek megértéséhez.
- Rendelkezik etikai ítélőképességgel a társadalmi beavatkozások dilemmáinak megítéléséhez és méltányos vizsgálatához.

képesség:

- Képes felismerni és megérteni különféle társadalmi problémákat és alternatív megoldásokat.
- Képes kiválasztani és elhatárolni az értékelni, elemezni kívánt cselekvéshalmazt.
- Képes megtalálni az adott problémához és beavatkozáshoz (programhoz) releváns értékelési, elemzési szempontokat és viszonyítási alapot.
- Képes reális becslést tenni egy kiválasztott társadalmi beavatkozás hatásmechanizmusára.
- Képes adekvát módszereket kijelölni egy hatásos és hatékony értékeléshez, hatáselemzéshez.
- Képes piaci alapon optimalizálni a szempontokat és módszereket a rendelkezésre álló erőforrások, megrendelői és társadalmi várakozások függvényében.

Fő tartalmi, tematikai egységek

Előadás:

1. Társadalmi problémák köre és értelmezése, beavatkozások, mint társadalmi programok
2. Stratégiai- és projektmenedzsment
3. Projekталapító dokumentum (PAD) szerkezete és tartalma
4. Kormányzati és közigazgatási beavatkozások (programok, projektek) tervezése, működtetése
5. 1. vendégelőadás: Az értékelés nemzetközi elmélete és gyakorlati példái (OECD, EU)
6. A hatáselemzés, mint értékelés feladata, tárgya és környezete
7. Az értékelés folyamata és szempontrendszer
8. 2. vendégelőadás: Közigazgatási beavatkozások hatáselemzésének hazai gyakorlata
9. A hatásmérés (értékelés) módszertana 1. statisztikai alapok, elégedettségmérés
10. 3. vendégelőadás: Költség-haszon, és költség-hasznosság elemzések felhasználása

11. A hatásmérés (értékelés) módszertana 2. kvantitatív mérések (kérdőíves adatgyűjtés)
12. A hatásmérés (értékelés) módszertana 3. kvalitatív mérések (megfigyelés, tartalomelemzés, fókuszcsoporthoz, esettanulmány)
13. 4. vendégelőadás: E-közigazgatási KÖFOP programok hatáselemzési tapasztalatai
14. 5. vendégelőadás: Környezeti hatáselemzések gyakorlata, egészségfejlesztési programok értékelésének tapasztalatai
15. A hatáselemzés és az értékelés kihatása, felhasználása

Gyakorlat:

1. Beavatkozások, projektek gyűjtése
2. Példaprojektek tervezése (csoportmunka)
3. Egy kormányzati projekt értékelési terve (interaktív példafeldolgozás)
4. A kiválasztott kormányzati programok bemutatása (hallgatói prezentációk)
5. Hatáselemzési, értékelési terv készítése (csoportmunka)
6. Vezetői interjúk bemutatása (hallgatói prezentációk)
7. Hatáselemzés és értékelés módszertanának optimalizálása (közös munka és konzultáció)

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek,

Előadás, témák interaktív feldolgozása tanári vezetéssel. On-line „desk-research”, esetleg dokumentum-gyűjtés. Személyes (telefonos, e-mailes) strukturált interjú készítése. Az egyéni munka tömör összefoglalása és bemutatása. A tanult ismeretek konkrét kutatási tervben összegzése, piaci formába („Ajánlat”) öntése.

Követelmények és az értékelés módja, szempontjai:

Követelmények:

1. A kiválasztott kormányzati, közigazgatási beavatkozás (program, projekt) rövid bemutatása (PowerPoint diákkal).
2. Interjú-készítés a kiválasztott beavatkozás (program, projekt) irányítóival, majd az interjú bemutatása (PowerPoint diákkal).
3. Záródolgozat (5-10 oldal, 8-16 000 karakter): ajánlat készítése a kiválasztott beavatkozás (program, projekt) értékelésére vagy hatáselemzésére (ajánlattétel: a hatáselemzés, értékelés terve).
4. Kötelező továbbá egy szóbeli beszámoló az órán elhangzott elméleti alapokról. Ez egyben a záródolgozat megbeszélése is.

Az értékelés módja:

Az értékelés a záródolgozat alapján történik, amit az órai munka (és prezentációk) kedvező irányban befolyásolhatnak.

A záródolgozat értékelésének szempontjai:

- A kiválasztott társadalmi problémakör relevanciája és megértése. (10%)
- A kötelező tananyagban összefoglalt főbb tartalmi elemek alkalmazása. (30%)
- A hatáselemzés, értékelés tárgyát alkotó cselekvési tér lehatárolása, reális viszonyítási alap meghatározása. (10%)
- A problémakörhöz, és a beavatkozáshoz (programhoz, projekthez) illeszkedő szempontok kiválasztása. (20%)
- A módszertani alternatívák felismerése és optimalizációja. (20%)
- Formai követelmények teljesítése, piaci keretek beillesztése. (10%)

A kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke, azok hozzáférhetőségének pontos megjelölésével (melyik weboldal?, melyik jegyzetbolt?):

Kötelező irodalom

Székely Mózes: Programértékelés. Elméleti és módszertani vázlat. (Kézirat)

Székely Mózes: Kormányzati és közigazgatási hatáselemzés. (Az előadás diásora)

Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. 6. kiadás, Balassi; 2017 (egyes fejezetek)

Ajánlott irodalom

Általános művek a programértékelésről:

Bingham, Richard D. – Felbinger, Claire L.: Evaluation in Practice. A Methodological Approach. Chatham House Publishers, 2002

Cook, Thomas D. – Leviton, Laura C. – Shadish, William R. Jr.: Program evaluation [in: Lindzey G. – Aronson, E. (eds.): Handbook of social psychology; Random House; 1985]

Kusek, Jody Zall – Rist, Ray C.: Ten steps to a result-based monitoring and evaluation system. The World Bank, 2004

Love, Arnold J.: Internal evaluation; building organizations from within; Sage Publications, Newbury Park CA USA; 1991

Posavac, Emil J. – Carey, Raymond G.: Program evaluation: Methods and case studies; Prentice-Hall, Englewood Cliffs USA; 1992

Rosenhead, Jonathan (ed.): Rational analysis for a problematic world; problem structuring methods for complexity, uncertainty and conflict; John Wiley & Sons, Chichester UK; 1997

Rossi, Peter Henry – Freeman, Howard E.: Evaluation; a systematic approach; Sage Publications, Newbury Park CA USA; 1993

Sechrest, Lee – Figueredo, Aurelio José: Program evaluation; Annual Review of Psychology, 44: 645-674; 1993

Shadish, William R. Jr. – Cook, Thomas D. – Leviton, Laura C.: Foundations of program evaluation; theories of practice; Sage Publications, Newbury Park CA USA; 1991

Stockmann, Reinhard – Meyer, Wolfgang: Functions, methods and concepts in evaluation research. Palgrave, Macmillan, 2013

Wayne Parsons: Public policy; an introduction to the theory and practice of policy analysis; Edward Elgar Publishing, Cheltenham UK; 1995

Weiss, Carol H.: Értékelés; Országos Közoktatási Intézet, Budapest, 2005 [eredeti: Evaluation; Methods for studying programs and policies; Prentice Hall; 1998]

Programértékelés specifikus területei és dimenziói:

Barnum, Howard: Evaluating healthy days of life gained from health projects; Social Science & Medicine, 24 (10): 833-841, 1987

Bosworth, K. et al.: A Bayesian model to predict the success of the implementation of health and education innovations in school-centered programs; Evaluation and Program Planning, 22: 1-11; 1999

Brandon, Paul R.: Involving stakeholders in reviews of evaluators' recommendations for program revisions; Evaluation and Program Planning, 22: 363-372; 1999

Caplin, Da – Kornbluth, Jsh: Multiobjective investment planning under uncertainty; Omega (The International Journal of Management Science), 3 (4): 423-441; 1975

Chauvin, Luc – Mugaju, James – Comlavi, Jondoh: Evaluation of the psychosocial trauma recovery programme in Rwanda; Evaluation and Program Planning, 21: 385-392; 1998

Connor, Anne: Monitoring & evaluation made easy; a handbook for voluntary organisations; HMSO Publications, Edinburgh UK; 1993

- Drummond, M. F. – Stoddard, G. L. – Torrance, G. W.: Methods for the economic evaluation of health care programmes; Oxford University Press; 1987
- Green, Andrew: An introduction to health planning in developing countries; Oxford University Press, Oxford 1997
- Hser, Yih-Ing et al.: Predicting perceived quality of drug treatment programs using latent variable models; *Evaluation and Program Planning*, 21: 1-10; 1998
- Johnson, R. Burke: Toward a theoretical model of evaluation utilization; *Evaluation and Program Planning*, 21: 93-110; 1998
- Leger, A. S. St – Schnieden, H. – Walsworth-Bell, J. P.: Evaluating health services' effectiveness; a guide for health professionals, service managers and policy makers; Open University Press, Milton Keynes
- McDonald, Diane: Developing guidelines to enhance the evaluation of overseas development projects; *Evaluation and Program Planning*, 22: 163-174; 1999
- Posavac, E. J.: Toward more informative uses of statistics; alternatives for program evaluators; *Evaluation and Program Planning*, 21: 243-254; 1998
- Roberts-Gray, C. – Bailey, S. Steinfeld: Goal setting and progress evaluation in youth empowerment programs; *Evaluation and Program Planning*, 22: 21-30; 1999
- Turnbull, B.: The mediating effect of participation efficacy on evaluation use; *Evaluation and Program Planning*, 22: 131-140; 1999